

Mirko Harjula

Suomalaiset upseerit Venäjän asevoimissa 1717-1917

Matrikkeli

Mirko Harjula

Suomalaiset upseerit
Venäjän asevoimissa 1717–1917
– matrikkeli

© 2026 Mirko Harjula

Kustantaja: BoD · Books on Demand,

Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,

22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8879-0

Suomen Aatelisliitto ry - Finlands Adelsförbundet r. f. on
tukenut matriikkelin julkaisua apurahallaan.

SISÄLLYS

Saatteeksi	7
Upseerit.....	11
Lähteet.....	786

SAATTEEKSI

Venäjän asevoimissa palveli kahdensadan vuoden mittaan vuoden 1917 vallankumouksiin ja Suomen itsenäistymiseen asti vähintään 3986 suomalaistaustaista upseeria. Suomalaisten Venäjän-upseerien palvelus ei alkanut Venäjän vallatessa Ruotsin Suomen vuonna 1808 eikä se päättynyt Suomen itsenäistymiseen. Satakunta Vanhasta Suomesta ja noin 30 Ruotsin Suomesta kotoisin ollutta miestä oli palvellut Venäjän upseereina jo ennen vuotta 1808, ja satojen upseerien palvelus jatkui tai alkoi uudella innolla itsenäisessä Suomessa tai Venäjällä vuoden 1917 jälkeen. Upseerikunta oli yhtä elastinen kuin eliitti, josta se oli lähtöisin, ja kykeni valtiojärjestyksen muuttuessa aina orientoitumaan uuden vallan palvelukseen.

Sillä eliittiä upseerit pitkälti olivat. Lähes 4000 upseerista Ruotsin ja sittemmin Suomen perinnölliseen aateliin kuului jo syntyessään neljännes. Viidesosa tulevista upseereista oli syntyessään aatelia Venäjän järjestelmässä, koska heidän isänsä, isoisänsä tai kaukaisempi esi-isänsä oli saavuttanut venäläisen aatelisarvon aiemmalla palveluksellaan asevoimissa tai valtionhallinnossa. Venäjän asevoimille ei ollut merkitystä, oliko aatelisarvo ruotsalaisesta, suomalaisesta, venäläisestä tai vaikkapa baltiansaksalaisesta ritaristosta peräisin. Muihin säätyihin syntyi tulevista upseereista vähän yli puolet, mutta heistäkin 810 saavutti upseereina perinnöllisen aatelisarvon venäläisessä järjestelmässä, jonka mukaan vuoteen 1845 aatelisarvon sai ensimmäisen upseeriarvon yhteydessä ja vuoden 1845 jälkeen ylenemällä everstiksi. Lähes 40 upseeria saavutti palveluksellaan tai isänsä aateloitumisen yhteydessä vielä Suomenkin ritarihuoneen aatelisarvon. Venäjän asevoima tarjosi mahdollisuuden nousemaan säätykiertoon kolmellesadalle papinpojalle ja lähes kahdentuhannen hengen joukolla lähinnä porvaristaustaisia virkamiesten, eri alojen ammattimiesten ja aatelittomien sotilaiden lapsia. Heistä kolmasosa kykenikin aateloitumalla ylenemään yhteiskunnan herrahississä, ja palveluksensa päätteeksi kolme neljäsosaa upseereista kuului vähintään Venäjän aateliin. Varjopuoli venäläisessä aatelisarvossa oli se, ettei sitä noteerattu Suomessa samaan tapaan kuin kotimaista aateluutta. Tämä sai sadat upseerit asettumaan Venäjälle, jossa heidän jälkikasvunsa kasvoivat aatelisina ja seurasivat isäänsä valtion palveluksessa. Noin 540:stä Venäjällä syntyneestä suomalaisupseerista vähintään 380 olikin upseerien poikia.

Elitismi näkyi myös upseerien äidinkielessä. Neljä viidesosaa upseereista oli ruotsinkielisiä. Suomenkieliset upseerit nousivat maininnanarvoiseksi ryhmäksi vasta 1800-luvun lopulla. Samaan aikaan kasvoi myös Venäjällä syntyneiden suomalaistaustaisten upseerien joukko, jonka jäsenistä puolet kasvoi venäläisessä ympäristössä venäläisiksi eikä ollut isänsä kotimaan kanssa tekemisissä missään elämänsä vaiheessa. Upseeriammatti oli myös pitkälti periytyvää, kuten se oli ollut Ruotsin vallan aikana: 1600 upseerin isät olivat itsekin upseereita ja 250 upseerin isät olleet tekemisissä armeijan kanssa sotilasvirkamiehinä, armeijan pappeina, lääkäreinä tai aliupseereina. Upseereista viidesosa oli valtion viranomaisten, toinen viidesosa erilaisten itsenäisten ammatinharjoittajien kuten kauppiaiden, tilallisten ja eri alojen ammattimiesten jälkikasvua sekä kymmenesosa pappien lapsia. Sekalainen säätyjen alapuolelle jäävä aines upseerien vanhempina jäi marginaaliin, ja siitä ponnistavat upseerit eivät ryhmänä missään vaiheessa olleet kovin merkittävät. Rahvaan lasten nouseminen upseeriksi oli korkeintaan osoitus eliitin rajojen hämärtymisestä 1800-luvun loppua kohti ja yleisen sivistystason nousun vaikutuksesta siihen, että aristokratia oli vähitellen muuttumassa meritokratiaksi.

Upseeriksi päädyttiin kolmella eri tavalla. 1840-luvulle asti entiset Ruotsin upseerit ja muut sääty- ja ammattitaustaltaan sopivat suomalaiset saattoivat liittyä Venäjän asevoimiin suoraan up-

seereiksi. Huomattavasti yleisempää oli liittyminen vapaaehtoisena armeijaan ja yleneminen palvelusajalla upseeriksi. Pakollinen palvelusaika miehistössä ennen upseeriarvoa riippui koulutustaustasta ja vuoteen 1874 asti myös säädystä, johon vapaaehtoinen oli sattunut syntymään. Vapaaehtoisena aloitti sotilasuransa vajaa puolet tulevista upseereista, ja heistä puolet värväytyi ensimmäisenä suomalaisiin joukkoihin, neljäsosa Suomeen sijoitettuihin venäläisiin joukkoihin ja loput neljäsosa venäläisiin joukkoihin Venäjällä. Lähes yhtä yleistä oli meneminen yleensä vanhempien päätöksestä jo alaikäisenä sotakouluihin ja valmistuminen niistä upseereiksi. Ensimmäiset armeijakokemuksensa sai sotakouluista puolet suomalaisista tulevista upseereista, joista 1172 meni ensimmäisenä Suomen kadettikouluun Haminaan ja loput 729 sotakouluihin Venäjälle. Osa vapaaehtoisina liittyneistä meni sotakouluun ja sai ensimmäisen upseeriarvonsa sieltä, kun taas osa sotakoululaisista jätti luvut kesken, värväytyi joukkoihin ja saavutti upseeriarvon niissä. 1860-luvulta alkaen vapaaehtoistenkin oli suoritettava varsinaisia sotaoppilaitoksia helpompi junkkariopiston loppukoe ennen ensimmäisen upseeriarvon myöntämistä. Upseerit jakautuivat koulutuksensa perusteella karkeasti neljään suunnilleen samankokoiseen ryhmään, joista yksi sai upseeriarvonsa vapaaehtoisina suomalaisista joukoista, toinen venäläisistä, kolmas Suomen kadettikoulusta ja neljäs Venäjän sotakouluista.

Suomalaisia upseereita palveli jokaisessa puolustushaarassa ja aselajissa sekä Venäjällä että Suomessa. Vuosina 1812–1831, 1854–1868 ja 1880–1902 Suomella oli omaksi armeijaksi mielletty läänikohtaisten kansallisten suomalaisten tarkka-ampujapataljoonien kokoonpano, ja näiden vuosien välilläkin omina kansallisina joukko-osastoina toimivat laivaston suomalainen ekipaasi, Henkikaartin suomalainen tarkka-ampujapataljoona sekä Krenatööritarkka-ampujapataljoona. Näissä kaikissa palveli vajaa kolmasosa kaikista upseereista, ja heistä noin 450 pelkästään niissä. Kaksi kolmasosaa suomalaisista upseereista ei siis palvellut kansallisissa joukoissa vaan ainoastaan venäläisissä. Heistä tuhatkunta palveli esimerkiksi Suomeen sijoitetuissa venäläisissä joukoissa ja yli puolet eri aselajeissa Venäjällä. Siirtyminen aselajista toiseen sekä palveluspaikan vaihto Venäjän ja Suomen välillä oli varsin yleistä, joten monet insinööriupseerit aloittivat pioneiriupseereina, yleisesikuntaupseerit ja sotakoulujen henkilökunta toimivat ensin ensimmäisen aselajinsa joukko-osastoissa, perusaselajien miehet saattoivat päästä kaartilaisiksi ja kaartilaisia jaeltiin komentajiksi perusaselajeihin, ja kenttäjoukkoihin kelpaamattomat tai niissä palvelemaan ylikoulutetut tai muuten soveltuvat miehet saattoivat siirtyä sotilasviranomaisiksi tai siviilihallintoon palveltuaan joukoissa riittävän pitkään.

Ennen Ruotsin Suomen liittämistä Venäjään vuonna 1809 suomalaiset upseerit Venäjän palveluksessa olivat marginaali-ilmiö. Venäjän armeijassa palveli kyllä 1700-luvun loppupuoliskollakin kymmeniä Vanhasta Suomesta syntyisin olleita saksan- ja ruotsinkielisiä säätyläisiä upseereina, ja Venäjällä loi uraa jatkuvasti jokunen Ruotsista tai Ruotsin Suomestakin peräisin ollut sotilas. Varsinainen säätyläisnuorison orientoituminen keisarin palvelukseen alkoi kuitenkin vasta sotavuodesta 1812. Kun Venäjän valta alkoi näyttää pysyvältä ilmiöltä, ura sen sotavoimissa muodostui nopeasti huomattavaksi ammattivaihtoehdoksi erityisesti sille osalle säätyläisistä, jolla ei ollut taloudellisia ja sitä myötä koulutuksellisia edellytyksiä muihin säädyille sovinnaisiin ammatteihin ja elämäntapaan. Suomen pienet piirit ja vähät virat työnsivät erityisesti seikkailuhenkistä nuorisoa Venäjän armeijaan. Työntävänä tekijänä oli usein myös heikko toimeentulo vanhimman veljen periessä vanhemmat tai vanhempien jäätyä köyhiksi. Perinnöllinen aateluus, ylläpito ja palkka, upseeriammatin nauttima arvostus, tarjolla olevat seikkailut ja ulkomaailman houkutus puolestaan vetivät nuoria miehiä palvelukseen. Kahden sukupolven aikana ennen Krimin sotaa samanaikaisesti palvelevien upseerien määrä nousi yli 900 hengen, ja kun Krimin sodan aikana värväytyneet vapaaehtoiset saavuttivat upseeriarvon vuoden 1860 tienoilla, määrä nousi huippukohtaansa, tuhannen upseerin tuntumaan. Tämän jälkeen asevoimien supistaminen, suomalaisten kansallisten joukkojen lakkautus, liike-elämän ja teollisuuden tarjoamat uudet uranäkymät, venäjäksi tapahtuvien sotilasalan opintojen muuttuminen pakolliseksi sekä pitkä rauhan kausi vähitellen niukensivat uusien upseerien määrää. Lopulta vuosisadan vaihteessa uusien kansallisten joukkojen hajotus, kotimaisen upseerikoulutuksen lopettaminen ja Venäjän kruunun yhtenäistämistoimet vierottivat säätyläistön keisarin palveluksesta, ja

upseerien määrä vajosi ensimmäisen maailmansodan alla kolmensadan tuntumaan. Heistäkin yli puolet oli syntynyt Venäjällä. Ensimmäinen maailmansota loi upseerikunnalle pienen renessanssin, ja lopulta Suomen erotessa Venäjästä noin 450 palveluksessa ollutta upseeria sai ryhtyä etsimään uusia töitä.

Kolmasosa suomalaisupseereista kaatui tai muuten menetti henkensä Venäjän asevoimien palveluksessa. Lopuista kahdesta kolmasosasta yli puolet erosi vielä sikäli varhaisessa vaiheessa sekä hengen ja ruumiin voimissa että ennätti luomaan uraa siviilissäkin. Venäjälle asetui vähintään joka viides entinen upseeri, ja heistä parillasadalla oli upseeriammatin jälkeistä työuraakin siellä. Suomeen taas jäi tai palasi upseereista puolet, joista taas puolet teki siviilissäkin uraa. 1870-luvulle asti he ryhtyivät yleensä tilallisiksi tai viranomaisiksi, harvemmin jonkun alan ammattimiehiksi, mutta 1800-luvun lopulta alkaen yhä useampi upseeri siirtyi liike-elämän, kaupan ja teollisuuden palvelukseen.

Suomalaisten laaja värväytyminen Venäjän hallitsijan palvelukseen oli tärkeä tekijä entisen Ruotsin Suomen adaptoitumisessa uuteen valtiokokonaisuuteen 1800-luvun alussa. Tämä ei jäänyt Pietarissa huomaamatta, vaan suomalaisten palvelu Venäjän asevoimissa lisäsi hallitsijan ja tämän lähipiirin luottamusta ja suosiota Suomen eliittiä kohtaan. Tämä puolestaan loi edellytykset Suomen itsehallinnon laajentamiselle ja maan voimavarojen suuntaamiselle oman alueen kehittämiseen. Tässä avainasemassa olivat upseerit, joilla oli Venäjän sotilaskeisareita palvellessaan hieno tilaisuus päästä esille ja konkreettisina henkilöinä osoittaa hallitsijalle ja hoville kykyjään ja luotettavuuttaan. Keisarin upseerien lojaalius kohdistuikin keisarikuntaan ilman, että heidän olisi pitänyt olla venäläisiä etnisessä tai kulttuurisessa mielessä, eivätkä edes 1800-luvun lopussa noussut Suomen perustuslakikysymys tai 1900-luvun alussa harjoitettu yhdenmukaistamispolitiikka lopulta muodostuneet esteeksi suomalaisten palvelulle Venäjän asevoimissa. Osalle ”sortokausien” aikana palvelleista upseereista kansallinen, suomenruotsalainen tai suomalainen nationalismi osoittautui keisaria kohtaan tunnettua lojaalisuutta, ”keisarillista nationalismia”, voimakkaammaksi, ja tällaiset upseerit monesti hakeutuivat muille aloille.

Suurimman antinsa Suomen kehitykselle sekä Suomen ja Venäjän yhteisen historian tapahtumille suomalainen upseerikunta antoiakin politiikkaan menneiden jäsentensä kautta. Upseereiden yhteinen militääri kokemushistoria Venäjän valtaeliitin kanssa, palvellessa syntynyt ymmärrys myös Venäjän näkökulmaa kohtaan ja mahdollisuus kommunikoida sen edustajien, kuten ministerien ja Suomen kenraalikuvernöörin, kanssa tasavertaisina valtaeliitin omalla kielellä avasi yli sadalle upseerille tien konkreettisen vallan käyttäjiksi Suomen läänien kuvernöörinä, senaattoreina ja ministerivaltiosihteerinä. Heistä muodostui lähes koko autonomian ajaksi hallinnon johtoon eräänlainen upseerijunta, jonka tärkeimmät jäsenet olivat pitkään maan huippuviroissa kenraalikuvernööristä seuraavina: esimerkiksi kenraali Nordenstam oli Suomen senaatin varapuheenjohtajana neljännesvuosisadan, ja olivatpa itse kenraalikuvernöörit Sprengtporten, Armfelt, Adlerberg ja Heyden, mahdollisesti Menšikovkin eri tavoin suomalaistaustaisia. Samoista syistä kymmenet muut upseerit pääsivät tärkeiden päätösten äärelle käyttämään julkisuudelle näkymätöntä valtaa kenraalikuvernöörin hallinnossa, Suomeen sijoitettujen joukkojen esikunnissa, Suomen edustustoissa Pietarissa ja jopa Pietarin palatseissa, keisarin Suomen-asiaain komiteassa ja valtakunnan keskuselimissä valtioneuvostoa myöten.

1800-luvun maailmassa harva eliitinkään jäsen kulutti kovin montaa vuotta koulunpenkkiä, ja upseerikoulutus ja palvelus upseerina olivat vahva meriitti muihinkin siviilivirkoihin. Niinpä suuri-ruhtinaskunnan posti- ja lennätinlaitos, kanava- ja rautatieverkosto, poliisilaitos sekä luotsi- ja majakkalaitos kehittyivät pitkälti upseerivoimin, ja upseereiden hallitessa maata senaattoreina ja kuvernöörinä heidän entiset aseveljensä olivat myös vahvoja ehdokkaita virkoihin, kun metsähallituksen, tie- ja vesirakennushallituksen ja teollisuushallituksen johtoportaassa vapautui tehtäviä. Eräät armeijan palveluksessa rikastuneet henkilöt ja verkostot, erityisesti Standertskjöldien asetehtailijaryhmä, investoivat Venäjällä keräämiään varoja synnyinseutunsa Suomen liiketoimintaan ja tulivat tällä lailla edistäneeksi kotimaan elinkeinoja, erityisesti puunjalostus- ja paperiteollisuutta 1800-luvun loppupuoliskolta alkaen.

Suomalaisen upseerikunnan palvelus Venäjän asevoimissa, erityisesti juuri sen keskeinen kausi 1820-luvulta vuosisadan vaihteeseen, sijoittui ajallisesti kohtaan, jossa säätyläistön asema oli jatkuvassa muutoksessa. Ruotsin-vallan aikana säätyläisille sovinnaiset elinkeinot olivat armeija, valtion siviilivirkojen hoito ja suurmaatalous, johon saattoi sivuelinkeinona liittyä ruukinpatronoimista tai muuta vaatimatonta vuorityötä ja teollisuutta. Teollistumisen ja liiketoiminnan kehittyessä viranhoidto ja kartanonherrsuus eivät kuitenkaan enää riittäneet upseereille, joissa yhdistyivät elitistinen tausta, tasokas koulutus ja ammatissa kehittyneet johtajanominaisuudet sekä tehdyt huomiot siitä, että maailmaa oli Suomen rajojen ulkopuolellakin. Niinpä upseeritaustaisia liikemiehiä alkoi 1800-luvun lopussa esiintyä kasvavassa määrin, ja Suomen itsenäistymisvaiheissa heillä oli jo vahva vaikutus maan talouselämässä. Keskinäisen verkostoitumisensa ansiosta heillä oli myös voimakas side poliittisen päätöksenteon äärelle. Tämä side kantoi Suomen itsenäistymisvaiheen ylikin.

Upseerikunnan, erityisesti viimeisen ministerivaltiosihtööri Enckellin, kautta vanhalla ruotsinkielisellä säätyläistöllä oli voimakas merkitys itsenäistymisen neuvottelemisessa kumouksellisen Venäjän johtajien kanssa. Toisaalta entisten upseerien parista löytyi myös henkilöitä, jotka kykenivät järjestämään tuoreen Suomen valtion suhteita kummankin ensimmäisen maailmansodan taistelevan osapuolen kanssa kansainvälisen tunnustuksen ja avun hankkimiseksi tuoreelle valtiolle. Upseerit näyttelivät ratkaisevaa roolia myös yhteiskunnallisen vallankumouksen kukistamisessa suuriruhtinaskunnan-aikaisen yhteiskuntajärjestyksen säilyttämiseksi talvella 1918. Tämän yhteydessä kotimainen, aiemmin Venäjän keisaria palvellut upseerikunta tuli perustaneeksi ja järjestäneeksi itsenäisen Suomen sotalaitoksen ja johti sitä sitten armeijan ensimmäiset, ratkaisevat vuodet, joiden mittaan uskottavan maanpuolustuksen perusta valettiin. Lopulta vielä toisessa maailmansodassa ja sen jälkiselvittelyissä Suomen säilyminen erillisenä valtiona erilaisten suurvaltakonjugaatioiden ja kotimaisten poliittisten opportunistien luomissa kriiseissä oli pitkälti kiinni oikeiden henkilöiden päättämisestä ohjaamaan tilanteita. Heistä eräitä huomattavimpia olivat aikoinaan keisarin palveluksessa koulutetut ja kokemuksensa keränneet hahmot: ylipäällikkö Mannerheim, tämän luottomies sotaministeri Waldén ja kansainvälisesti kokeneet Enckellin veljekset.

Kotimaisen upseerikunnan edustajilla oli tärkeä, suorastaan ratkaiseva merkitys sekä Suomen itsehallinnon synnyssä, autonomia-ajan politiikassa ja kehityksessä että itsenäistymisvaiheissa. Autonomian aikana senaatissa oli kaksi osastoa, lakiosasto ja talousosasto, joista lakiosastoa hallitsivat koko ajan kotimaiset, Turussa, Helsingin yliopistossa ja Uppsalassa koulutetut virkamiehet. Talousosastolla upseerit ja virkamiehet vaikuttavat toimineen vaihtelevassa tasapainossa, upseerit vahvasti edustettuina ja monesti ajaen kenraalikuvernöörin ja sitä kautta Venäjän kruunun kantaa ja etuja asioissa. Läänejä taas hallitsivat useimmiten kotimaiset upseerit, joita itsevaltaisimmat kenraalikuvernöörit, kuten Zakrevski ja Bobrikov, pyrkivät käyttämään vallanpidossaan senaatin ja muun hallintojärjestelmän ohi. Syntyneessä hallintojärjestelmässä sotilaat ja siviilit päätyivät monesti pelaamaan toisiaan vastaan pyrkien vaikuttamaan lopullisen sanan kustakin asiasta sanovaan keisariin omien kanaviensa, kenraalikuvernöörin, ministerivaltiosihtöerin ja valtioneuvoston suomalaisten jäsenten kautta. Oman mausteensa tähän toivat varmasti myös päättäjien sukulaisuus- ja tuttavuus-suhteet.

Olen koonnut tähän matrikkeliin Venäjän asevoimissa vuosina 1717–1917 palvelleiden upseerien henkilötietoja. Laadin matrikkelin pohja-aineistoksi väitöskirjalleni *Varjageja, valtaeliittiä vai vainolaisen vartiokaarti? Venäjän asevoimien suomalaistaustaiset upseerit 1717–1917*. Kursivoidulla esiteltyt henkilöt ovat Suomi-yhteyksistään huolimatta jääneet väitöskirjatutkimuksen ulkopuolelle, sillä he eivät täydy väitöskirjan esipuheessa esiteltyjä ”suomalaisuuden” edellytyksiä, ollen joko muunmaalaisia tai suomalaisten Venäjällä syntyneitä lapsenlapsia ilman varsinaista Suomi-yhteyttä.

UPSEERIT

AALTO, Allan Anian (Gustavovitš) syntyi maalarimestari Kustaa Evertin ja palvelija Mathilda Erika Saxellin perheeseen Turussa 7.3.1887. Valmistui ylioppilaaksi Turun suomalaisesta klassillisesta lyseosta 1905. Toimi virastoissa, poliisietsivänä ja nimismiehenä. Meni Vilnan jalkaväen junkkariopistoon 1907, ei valmistunut, vaan palveli sitten 26. tykistöprikaatissa tykkimiehenä, yleni aliupseeriksi ja siirtyi reserviin 1908. Meni kopistiksi Suomen Pietarin-passitoimistoon 1909, siirtyi kopistiksi senaatin siviilitoimituskuntaan 1911 ja nimitettiin Teuvan piirinimismieheksi samana vuonna. Erosi helmikuussa 1914 ja toimi Lappeen kruununvoutina. Meni Vladimirin sotaopistoon lokakuussa 1914 ja valmistui vänrikiksi helmikuussa 1915. Palveli Kazanin sotilaspiirin esikunnassa ja rintamalla Henkikaartin Liettuan rykmentissä, jossa yleni aliluutnantiksi joulukuussa 1915. Ruhjoutui Tristanissa ja Stohid-joen Ostrov-Volosevskissa mutta jäi riviin heinä- ja elokuussa 1916. Yleni luutnantiksi syyskuussa 1916, alikapteeniksi toukokuussa 1917 ja kapteeniksi lokakuussa. Siirtyi Pohjoisrintaman ilmapurjehdusjoukkoihin, joista erosi ja liittyi Suomen valkoarmeijaan virallisesti maaliskuun 1918 alussa. Osallistui sisällissotaan Porin rykmentin pataljoonankomentajana. Kaatui Noormarkussa 16.3.1918 ja muistettiin IV luokan Vapaudenristillä. Tsirkuljary Glavnogo Štaba 1915: 1072, RI 6.12.1915, 27.7.1916, 24.8.1916, 22.6.1917, YP 5.3.1918, 19.3.1918, Boström 1927: 1, Turun klassillinen lyseo 1929: 446.

AARNE, Yrjö (Archangelsky I. Arhangelski, Georgi Mihailovitš) syntyi maakauppias Mikael Hotun ja Vasilisa Ivanovan perheeseen Impilahdella 4.1.1867, pappi Arhangelski kasvatti. Kävi neljä luokkaa Sortavalan seminaaria ja Haminan ruotsalaista reaaliyhteisöä. Liittyi vapaaehtoisena aliupseeriksi 8. Viipurin tarkka-ampujapataljoonaan 1888, yleni aliupseeriksi 1889 ja valmistui suomalaisten joukkojen reservin vänrikiksi 1890. Komennettiin palvelukseen 7. Hämeenlinnan pataljoonaan 1890, kävi kahdeksannen luokan tutkinnon Haminan ruotsalaisessa reaaliyhteisössä 1894 ja aktiiviupseeritutkinnon Pietarin jalkaväen junkkariopistossa yleten reservin aliluutnantiksi samana vuonna. Siirtyi aktiiviupseeriksi samaan pataljoonaan 1895 ja komennettiin kolmeksi vuodeksi 59. Lublinin rykmenttiin samana vuonna. Yleni luutnantiksi 1899. Joultui lakkautuspalkalle suomalaisten joukkojen hajotuksessa 1902. Ryhtyi senaatin ylimääräiseksi kääntäjäksi 1906 ja käänsi samalla postihallituksessa vuodesta 1907, jäi pelkän postihallituksen kääntäjäksi 1914. Sisällissodassa liittyi Helsingin valkokaartiin intendentuurin päälliköksi helmikuussa 1918, osallistui Helsingin valtauksen ja liittyi Helsingin jääkäriprikaatiin luutnantiksi intendentiksi huhtikuussa. Sai sodasta IV luokan Vapaudenristin sodan loputtua. Siirtyi Itä-Uudenmaan rykmenttiin toukokuussa 1918, nimitettiin I. divisioonan komentajan adjutantiksi, yleni kapteeniksi kesäkuussa ja siirtyi samalla valtionhoitajan esittelijän kanslian vanhemmaksi adjutantiksi kesäkuussa. Nimitettiin sotaministeriön henkilöstöosaston päälliköksi tammikuussa 1919 ja siirtyi presidentin sotilasasiain kanslian apulaispäälliköksi syyskuussa 1919. Yleni everstiluutnantiksi joulukuussa ja sai Valkoisen ruusun II luokan komentajamerkin 1921. Siirtyi kutsuntalaitoksen keskuslautakunnan puheenjohtajaksi 1923, sijaisti presidentin sotilasasiain kanslian päällikkö Schwindtiä tämän käydessä puolustusministerinä 1924, yleni everstiksi samana vuonna ja merkittiin yleisesikunnan kirjoihin 1926. Kuoli matkalla Heinolassa 4.8.1928.

FMT 1890: 627, 691, 1894: 113, 1895: 114, 259, 1899: 253, VP 19.4.1902, YP 30.5.1918, 28.6.1918, 1.D pk 24.7.1918, TPSK 17.9.1919, 24.12.1919, 5.1.1921, 12.4.1923, 23.1.1924, 19.3.1924, 16.5.1924, upseerikortti, Ehrnroothin kokoelma Pk 2345/1, KA, hiski.fi/vsk/44/v161-197.pdf: 169–170.

ACHTÉ, Christian Gustaf Alexander (Aht, Hristian Gustav Aleksandr Nikolajevitš) syntyi majuri Nikolain ja Sofia Charlotta Gottlebenin perheeseen Liivinmaan aateliin Porissa 3.11.1837, liittyi aliupseeriksi Suomen linjapataljoona No. 12:een maaliskuussa 1854, kävi 22. divisioonan sotakoulun ja palasi alivänrikiksi pataljoonaan huhtikuussa 1854. Yleni portupei-vänrikiksi huhtikuussa 1855 ja siirtyi pataljoonan jaon myötä Suomen linjapataljoona No. 21:een 1857 sekä uuteen No. 10:een samana vuonna. Yleni vänrikiksi siirtyen Ohotskin rykmenttiin 1858, aliluutnantiksi 1859 ja luutnantiksi 1863. Osallistui Puolan kapinan kukistamiseen 1863–1864. Yleni alikapteeniksi 1866, sai 3. luokan Stanislavin 1867 ja yleni kapteeniksi 1870. Erosi kotisyyistä samana vuonna. Oltiin julistamassa kuolleeksi 1903.

Prikaz po voiskam, v Finlandii raspoložennym 4.3.1854, RI 6.5.1858, 12.6.1859, 20.5.1866, 13.8.1867, 18.6.1870, 28.11.1870, RGVIA F.400 arkistokortti, SVL 1.7.1903, Achté 2008: 203.

ADAM (oik. Villiers de l'Isle Adam), Wilhelm Theodor (Vilgelm Samoiloovitš) syntyi musiikinopettajan, hovineuvos Samuel Henrikin ja Maria Lugertin perheeseen 19.5.1823 vl, luterilainen. Meni konduktööriksi Päänsinööriopistoon 1838, liittyi nuoremaksi aliupseeriksi Henkikaartin suomalaiseen tarkka-ampujapataljoonaan 1840 ja yleni alivänrikiksi samana vuonna, portupei-vänrikiksi, vänrikiksi 1841 ja aliluutnantiksi 1845. Osallistui Kaukasian sotaan ja yleni sota-ansioista luutnantiksi 1846. Oli valtaamassa Dargon aulia 6.7.1845 vl ja sai siitä 3. luokan Annan rusetilla 1846. Siirtyi aliluutnantiksi Henkikaartin jääkärirykmenttiin 1846. Yleni luutnantiksi 1848, osallistui Unkarin kapinan kukistamiseen 1849 ja yleni alikapteeniksi 1851 sekä kapteeniksi syyskuussa 1854. Sai 2. luokan Stanislavin 1856. Rykmentistä tuli Henkikaartin Hatsinan rykmentti, mies yleni everstiksi 1859. Erosi 1860, mutta palasi rykmenttiin 1865. Sai 2. luokan Stanislavin kruunulla 1867 ja 2. luokan Annan 1869. Nimitettiin 31. Aleksopolin rykmentin komentajaksi 1871 ja sai 4. luokan Vladimirin 1872, Preussin

Juhana Jerusalemlaisen merkin 1874 ja 3. luokan Vladimirin 1876. Osallistui Turkin-sotaan, yleni ansioista kenraalimajuriksi tammikuussa 1878 ja nimitettiin 4. reservidivisioonan II prikaatin komentajaksi samassa kuussa. Siirtyi divisioonan hajotuksessa jalkaväen kirjoihin 1879 ja 7. divisioonan II prikaatin komentajaksi samana vuonna. Sai Turkin-sodan ansioista 1. luokan Stanislavin 1880 sekä muuten 1. luokan Annan 1883, Preussin 2. luokan Punaisen kotkan tähdellä 1885 sekä 2. luokan Vladimirin 1887. Siirtyi uuden 44. reserviprikaatin komentajaksi 1891. Yleni ansioista kenraaliluutnantiksi samana vuonna. Jäi eläkkeelle kotisystä 1894. Kuoli ennen vuotta 1912.

RI 29.10.1841, 16.2.1845, 15.2.1846, 20.3.1846, 27.7.1846, 9.12.1851, 24.8.1854, 2.9.1859, 6.12.1872, 9.6.1876, 1.1.1878, 15.1.1878, 10.2.1879, 25.8.1879, 29.3.1880, VP 30.8.1887, FMT 1890: 380, 1891: 529, 1894: 114, Wirilander 1985: 95, 98–99, 109, 110, 117, 118, Spisok generalam 1880: 855, 1888: 473, 1892: 395, SMY laatikko 42, KA, Schwindt 1912: 138, Erik-Amburger-Datenbank

ADARIDY, August Karl Mikael (Adaridi, Avgust-Karl-Mihail Mihailovitš) syntyi kauppaneuvos Michailin ja Johanna Schmidtin perheeseen Viipurin läänin aateliin Pietarissa 29.8./10.9.1858, luterilainen. Liittyi Henkikaartin Semjonovskojen rykmenttiin 1876 ja yleni portupeijunkkarista vänrikiksi 1879. grwar.ru-sivuston mukaan valmistui Nikolain insinööriopistosta vänrikiksi Henkikaartin Semjonovskojen rykmenttiin 1879, mutta virallinen tieto ei tue tätä. Yleni aliluutnantiksi 1884 ja luutnantiksi 1885. Kävi Nikolain yleisesikunnan akatemian 1885–1888 ja yleni oppimenesityksestä alikapteeniksi 1888. Muutettiin yleisesikuntakapteeniksi ja nimitettiin Varsovan sotilaspiirin esikunnan vanhemman adjutantin apulaiseksi samana vuonna. Kävi Henkikaartin Semjonovskojen rykmentissä komppanianpäällikkönä 1889–1890, sai 3. luokan Stanislavin 1891 ja komennettiin opettajaksi Orenburgin kasakkajunkkariopistoon 1892. Yleni everstiluutnantiksi samana vuonna. Sai Tanskan Dannebrogin komentajanristin 1893. Siirtyi esiuupseeriksi 56. reserviprikaatin hallintoon 1894 ja yleni ansioista everstiksi 1896. Sai 3. luokan Annan 1899 ja siirtyi 35. divisioonan esikuntapäälliköksi samana vuonna. Sai 2. luokan Stanislavin 1902. Nimitettiin 98. Tarton rykmentin komentajaksi 1903 ja osallistui siinä virassa Japanin-sotaan, jossa ruhjoutui. Sai 2. luokan Annan kesäkuussa 1905 ja vapautettiin tehtävästä siirtyen pääesikunnan käyttöön heinäkuussa. Nimitettiin yleisesikunnan päähallinnon Japanin-sodan historiavaliokunnan jäseneksi 1906 ja oli siinä 1909 asti. Sai Japanin-sodasta 4. luokan Vladimirin miekoin ja rusetilla 1906. Yleni sota-ansioista kenraalimajuriksi 1907 ja sai 3. luokan Vladimirin 1909. Sai Japanin-sodasta miekat 2. luokan Annaan vielä 1910. Nimitettiin 12. armeijakunnan esikuntapäälliköksi 1910 ja sai keisarin suosion historiavaliokuntatoimista 1911. Yleni ansioista kenraaliluutnantiksi huhtikuussa 1914. Nimitettiin samalla 27. divisioonan komentajaksi. Osallistui divisioonineen etenemiseen Itä-Preussiin, Stallupönenin taisteluun 17.8.1914 ja ansioitui Gumbinnenin taistelussa 20.8. Joutui konfliktiin 3. armeijakunnan komentaja Jepantšinin kanssa marraskuussa 1914, erotettiin divisioonan johdosta ja pakotettiin eroamaan armeijasta helmikuussa 1915. Todettiin myöhemmin syyttömäksi, muttei enää palannut armeijaan. Asettui Viipuriin, muutti Helsinkiin huhtikuussa 1919 ja kirjoitti sotahistoriaa sekä osallistui Suomen armeijan ohjesääntöjen laadintaan. Oli töissä Pohjoismaiden yhdyspankin pääkonttorissa. Muutti Ranskaan 1937 ja kuoli Perreux-sur-Marne 15.11.1940.

RI 8.3.1879, VP 30.8.1884, 31.3.1888, RI 29.11.1888, FMT 1891: 523, 1892: 419, 1893: 627, 1894: 113, 1896: 423, 1900: 81, VP 6.12.1902, 19.3.1903, 2.6.1905, 18.7.1905, 3.10.1906, 5.10.1906, RI 6.12.1909, 30.12.1909, 30.3.1910, 1.11.1911, 6.4.1914, Prikaz glavkoma armijami Severo-Zapadnogo fronta 27.7.1915, Svenska Pressen 29.8.1929, RGVIA F.400 arkistokortti, Helsingin poliisilaitoksen osoitekortisto, www.grwar.ru

ADARIDY, Boris (Adaridi, Boris Avgustovitš) syntyi kenraaliluutnantti August Karl Mikaelin perheeseen Voronežissa 2.8.1895, isäkin syntyi Venäjällä. Valmistui Mihailin tykistöopistosta vänrikiksi lokakuussa 1916. Yleni 16. tykistöprikaatissa aliluutnantiksi lokakuussa 1917. Opetettiin panttivangiksi Pietarissa syyskuussa 1918. Muutti Viipuriin isänsä perässä ja huhtikuussa 1919 Helsinkiin, jossa oli opiskelija. Muutti ulkomaille syyskuussa 1924. Oli insinööri Ranskassa ja suunnitteli lentokoneita. Kuoli Ranskassa 13.9.1960, haudattu Neuilly'yn.

Helsingin poliisilaitoksen osoitekortisto, AIFSR 27.9.1917, Volkov 2010 I: 35, pomnirod.ru

ADLERBERG, Alexander Wilhelm Claus syntyi baltiansaksalaisen jalkaväenkenraali Alexanderin ja Ljubov Vladimirovna Trofimovan perheeseen Ruotsin ja Viron aateliin Viipurissa 2.6.1882, valmistui Merikadettikoulusta aliluutnantiksi helmikuussa 1904 ja palveli Kaartinekipaasissa. Komennettiin panssarilaiva *Imperator Aleksandr III:lle* Japanin-sodan sytyttyä ja matkusti sillä Afrikan ja Euraasian ympäri Kaukoitään. Kaatui Tsušan meritaistelussa 27.5.1905.

VP 28.1.1904, 20.6.1905, Razvedšik 1905: 577, Elgenstjerna 1925: 23.

ADLERBERG, Eduard Ferdinand Woldemar (Vladimir Fjodorovitš) syntyi eversti Gustav Friedrichin ja Anna Charlotta Juliana Bagghufvudin perheeseen Ruotsin, Vironmaan ja Venäjän aateliin Viipurissa 18.11.1791. Äiti oli ollut suuriruhtinainiden Nikolai ja Mihail Pavlovitš kasvatusjohtaja, mies itse oli Nikolain parhaita ystäviä koko tämän iän. Valmistui Pääsikoulusta vänrikiksi Henkikaartin Liettuan rykmenttiin 1811 ja osallistui sotaan Ranskaa vastaan 1812–1814 useimmissa suurissa taisteluissa Vitsjebskistä Pariisiin, ansioitui Borodinossa, Lützenissa ja Bautzenissa sekä sai 4. luokan Annan. Yleni aliluutnantiksi elokuussa 1813 ja luutnantiksi 1816. Nimitettiin suuriruhtinas Nikolai Pavlovitšin adjutantiksi 1817, kävi Nikolain kanssa kosioiretkellä Preussissa ja yleni alikapteeniksi 1818 sekä kapteeniksi 1819. Yleni everstiksi Henkikaartin Moskovan rykmentissä 1820 ja siirtyi insinöörilaitoksen päätarkastajan kansliapäälliköksi 1823. Nimitettiin keisarin sivusadjutantiksi tammikuussa 1825. Dekabristikapinan aikana joulukuussa 1825 ansioitui ja osallistui sitten kapinan tutkintaan. Nimitettiin pääesikunnan päällikön kansliapäälliköksi maaliskuussa 1828, kulki keisarin mukana sotaretkellä Turkia vastaan ja osallistui Tonavan ylitykseen, Brailan piiritykseen ja Varnan piiritykseen. Yleni kenraalimajuriksi heinäkuussa ja sai adjutanttikenaalinviraston lokaussa samana vuonna. Sai 1. luokan Stanislavin ja 1. luokan Annan 1829 ja 2. luokan Vladimirin 1831. Nimitettiin keisarin kenttäkanslian päälliköksi ja sotaneuvoston jäseneksi 1832 sekä yleni kenraaliluutnantiksi samana vuonna. Sai Valkoisien kotkan 1835 ja 4. luokan Yrjön 25 vuodesta upseerina samana vuonna, Aleksanteri Nevalaisen 1837 ja timantit siihen 1841. Nimitettiin Venäjän postilaitoksen johtajaksi 1842, oli virassa 1856 asti ja otti mm. käyttöön Venäjän

ensimmäiset postimerkit. Nimitettiin samalla valtioneuvoston jäseneksi. Yleni jalkaväenkenraaliksi 1843, sai 1. luokan Vladimirin 1846 ja kreivinarvon 1847. Unkarin kapinan aikana johti Paskevitsin tilalla Puolan-joukkoja ja sai Andreas Ensin-kutsutun 1849. Sai Preussin Mustan kotkan 1851. Nimitettiin postitoimen ohelle hoviministeriksi 1852, oli virassa 1872 asti. Oli keisarin päämajan komendantti 1856–1861 ja samalla ylipäällikön kabinettipäällikkö 1856–1870 sekä kruununtilojen ministeri 1856–1872. Nimitettiin Venäjän tiedeakatemian kunniajäseneksi 1856. Sokeutui 1870-luvun alussa, jäi eläkkeelle ja kuoli Pietarissa 8.3.1884.

www.adelsvapen.com, [Erik-Amburger-Datenbank, ru.wikipedia.org](http://Erik-Amburger-Datenbank.ru.wikipedia.org)

ADLERBERG, Eduard Moritz syntyi majuri Karl Georg Wilhelmin ja Ulrika Charlotta von Hessen perheeseen Ruotsin ja Venäjän aateliin Viipurissa 19.11.1805. Oli eversti ja Pihkovan sotilaskantonistipataljoonan komentaja 1854, Odessan rajavartiopuoliprikaatin komentaja 1858 ja 1862 sekä Liivinmaan rajavartioprikaatin komentaja 1865. Yleni kenraalimajuriksi ja oli Riian komendantti. Kuoli Riassa 11.6.1884.

www.adelsvapen.com, www.geni.com, Erik-Amburger-Datenbank

ADLERBERG, Karl Friedrich Johann syntyi majuri Karl Georg Wilhelmin ja Ulrika Charlotta von Hessen perheeseen Ruotsin ja Venäjän aateliin Viipurissa 24.6.1794. Kävi Aatelisrykmentin ja yleni majuriksi sekä keisarin adjutanttikenaaliksi.

www.adelsvapen.com

ADLERCREUTZ, Elis Henrik (Adlerkreits, Elis Karlovitš) syntyi tuomarin, tilallinen Carl Henrik Alexander Napoleonin ja Johanna Kristina Marinin perheeseen Suomen aateliin Espoon Kumpylössä 6.11.1842, meni Suomen kadettikouluun 1854 ja valmistui vänrikiksi Henrikaartin suomalaisen tarkka-ampujapataljoonaan 1861. Yleni aliluutnantiksi 1864 ja siirtyi luutnantiksi 18. tarkka-ampujapataljoonaan 1869. Siitä tuli 4. Turkestanin tarkka-ampujapataljoona 1870, mies yleni alikapteeniksi 1870, sai 3. luokan Stanislavin 1871 ja yleni kapteeniksi 1873. Pataljoona osallistui Hivan retkeen 1873 ja asetui Taškentiin 1874. Mies erosi kotisystä majurina 1875. Mainittiin huomattavaksi metsästäjäksi. Kuoli Siuntiossa 10.3.1881.

RI 20.6.1861, 4.9.1864, 11.11.1869, 26.11.1870, 3.1.1871, 16.3.1873, 5.7.1875, Uusi Suometar 12.3.1881, RG VIA F.400 arkistokortti, Schulman – Nordenstreng 1912: 252 (SKK 719), Carpelan 1954: 3, Wirilander 1985: 98, 107.

ADLERCREUTZ, Gustaf Fredrik Johan syntyi Ruotsin armeijan eversti Thomas Henrikin ja Helena Gustafva Bläfieldin perheeseen Ruotsin aateliin Pälkäneen Myttälän tilalla 22.11.1812. Meni Hämeenlinnan triviaalikouluun 1823 ja Turun yliopistoon 1827. Liittyi majoitusmestariksi 1. suomalaisen (46.) ekipaasiin 1831. Purjehti Itämerellä fregatti *Jekaterinalla*. Yleni aliluutnantiksi 1832, palveli Viaporissa ja kuoli hermokuumeeseen matkalla Pirkkalassa 14.3.1834.

RI 9.1.1832, 4.5.1834, Suolahti/SSV X 1926: 136, Pikoff 1938: 25, Carpelan 1954: 6–7, Wirilander 1985: 240, 242, www.helsinki.fi/lylioppilasmatrikkeli

ADLERCREUTZ, Thomas Herman Achilles syntyi tuomarin, tilallinen Carl Henrik Alexander Napoleonin ja Johanna Kristina Marinin perheeseen Suomen aateliin Siuntion Sjundbyssä 17.8.1836, kävi Helsingin lyseota 1845–1849, meni 22. divisioonan sotakouluun, liittyi aliupseeriksi Suomen linjapataljoona No. 2:een 1852 ja komennettiin samaan kouluun samana vuonna. Yleni vänrikiksi siirtyen Suomen linjapataljoona No. 3:een marraskuussa 1854. Siirtyi Suomen linjapataljoona No. 4:ään kesäkuussa 1855, siitä tuli Suomen linjapataljoona No. 1. Kuoli rintatautiin matkalla Haminassa 20.1.1857.

Prikaz po voiskam, v Finljandii raspoložennym 6.9.1852, RI 6.11.1854, 27.5.1855, 29.1.1857, Förteckning öfver Junkkare, KA, Dalström 1953: 30, Carpelan 1954: 3.

AEJMELAEUS-ÄIMÄ (vuoteen 1913 Aejmelaus), Carl Bror Emil (Eimeleus, Karl Edvinovitš) syntyi konttoripäällikkö Edvinin ja Johanna Simolinin perheeseen Porvoossa 20.5.1882, valmistui Helsingin suomalaisesta reaaliylyseosta ylioppilaaksi 1901 ja lähti merille. Osallistui vallankumouksen kukistamiseen Argentiinassa 1903. Asettiin Yhdysvaltoihin, jossa liittyi 1. ratsuväkirykmenttiin 1904 ja valmistui sen aliupseerikoulusta kersantiksi ja luutnanttikokelaaksi 1906. Muutti Venäjälle 1906 ja valmistui Nikolain ratsuväkiopistosta kornetiksi 9. Kiovan husaarirykmenttiin 1908. Yleni luutnantiksi 1911 ja siirtyi Nikolain ratsuväkiopiston nuoremmaksi upseeriksi 1913. Oli opiston voimistelunopettaja ja toimi samalla kaikkien Moskovan ja Pietarin sotaopistojen upseerien hiihdonopettajana. Kävi Pietarin arkeologisen instituutin kurssit 1912–1914. Sai 3. luokan Annan 1913. Yleni aliratusmestariksi joulukuussa 1915. Siirtyi Romanian rintamalle 5. amurintakaiseen rajavartioprikaattiin 1916, komensi sotniaa ja yleni ratusmestariksi 1917. Sai 2. luokan Stanislavin toukokuussa 1917. Toimi Venäjän perustavan kokouksen vaalijärjestäjänä Asovanmeren Pokrovskojessa syksyllä 1917. Erosi armeijasta toukokuussa 1918, palasi Suomeen heinäkuussa ja liittyi majuriksi Suomen armeijaan elokuussa 1918. Palveli Karjalan ratsujääkärirykmentissä harjoituseskadroonan päällikkökurssin johtajana ja siirtyi Vuoristoprikaatin remonttiupseeriksi tammikuussa 1919 pysyen silti rykmentin kirjoissa. Komennettiin brittiläisen sotilaslähetystön yhteyteen toukokuussa 1919. Yleni ansioista everstiluutnantiksi ryhtyessään presidentin vanhimaksi adjutantiksi elokuussa 1919. Sai Brittiläisen imperiumin komentajamerkin 1919 ja Valkoisen ruusun II luokan komentajamerkin uutenavuonna 1920. Kävi Antwerpenin olympialaisissa sotalaatoksen edustajana ja tuomarina 1920. Sai Italian Kruunun komentajamerkin 1920, Ranskan Kunnialegioonan upseeriristin 1921 ja Puolan 3. luokan Polonia Restituta 1922. Yleni everstiksi 1925 ja siirtyi Suomen sotilasasiamiehiksi Moskovaan maaliskuussa 1926. Keräsi voimistelu- ja urheilu-urallaan paljon palkintoja, oli Helsingin Miekkaileijoiden perustaja ja puheenjohtaja sekä Suomen Ratsastusliiton puheenjohtaja. Kutsuttiin pois Neuvostoliiton hallituksen vaatimuksesta kuvailtuaan lentonäytöstä. Oli yleisesikunnan tehtävissä 1928–1929 ja sitten sotilasasiamiehenä Lontoossa ja vuodesta 1930 samalla Haagissa. Nimitettiin Hämeen kutsuntatoimiston päälliköksi 1932 ja Tampereen itäisen sotilaspäämajan päälliköksi samana vuonna sekä siirtyi Viipurin varuskunnan komendantiksi 1933. Kuoli aivoverenvuotoon matkalla Saksan Kielissä 13.7.1935.

RI 16.6.1908, 17.9.1911, 7.11.1913, 6.12.1913, 7.12.1915, 3.5.1917, YP 5.8.1918, SAPP 8.1.1919, 6.8.1920, HS 1.1.1920, TPSK 19.8.1919, 7.1.1920, 22.12.1920, 27.4.1921, 8.9.1922, Lahti 25.8.1928, Uusi Aura 14.7.1935, upseerikortti, päällystökortti ja ansioluettelo, Ehrnroothin kokoelma Pk 2345/1, KA, Helsingin suomalainen reaalilyseo 1916: 146, Puolustusvoimiemme upseeristo 1934: 9–10, Helsingin lyseo 1951: 124.

AGRICOLA, Georg syntyi protokollasihteeri Johan Georgin ja Amalia Antoinetta Nymanin perheeseen Suomen aateliin Tammisaaressa 17.11.1830, liittyi nuoremmaksi aliupseeriksi 8. Uudenmaan suomalaiseen tarkka-ampujapataljoonaan 1855 ja yleni vänrikiksi siirtyen Zamošcin rykmentin 4. reservipataljoonaan 1860. Miestä kuulutettiin rykmentistä saapumattomana kesällä 1860. Siirtyi sitten Taganrogin rykmenttiin. Erosi aliluutnanttina sairastuttuaan 1863. Menetti järkeä ja kuoli Pietarissa 14.2.1875.

RI 26.1.1860, 1.6.1860, Carpelan 1942: 4, Wirilander 1985: 217.

AGRICOLA, Carl Birger (Agrikola, Karl Georgijevitš) syntyi protokollasihteeri Johan Georgin ja Amalia Antoinetta Nymanin perheeseen Suomen aateliin Tammisaaressa 13.3.1833, meni Helsingin lyseoon 1845, siirtyi Suomen kadettikouluun 1847 ja valmistui vänrikiksi Henkikaartin suomalaiseen tarkka-ampujapataljoonaan 1852. Yleni aliluutnantiksi heinäkuussa 1854, luutnantiksi syyskuussa 1854, ansioista alikapteeniksi 1859 sekä 1. komppanian päälliköksi ja kapteeniksi 1860. Sai 3. luokan Annan 1861 ja 2. luokan Stanislavin keisarin käydessä 1863. Sai neljä kuukautta sairaslomaa Suomeen, Ruotsiin, Saksaan ja Ranskaan 1864. Nimitettiin keisarin sivusadjutantiksi 1865 ja yleni everstiluutnantiksi 1866. Nimitettiin pataljoonan nuoremmaksi esiupseeriksi 1866. Kuoli Helsingissä 23.3.1868.

RI 20.8.1852, 27.6.1854, 24.8.1854, 17.4.1859, 8.4.1860, 1.2.1861, 17.9.1863, 19.5.1864, 30.8.1866, 31.3.1868, RG VIA F.400 arkistokortti, Schulman – Nordenstreng 1912: 192 (SKK 569), Carpelan 1942: 4, Dalström 1953: 29, Wirilander 1985: 82, 83, 88, 98, 108, 109.

AHLBLAD, Gunnar Gustaf (Alblad, Gunnar Gustavovitš) syntyi konemestari Gustafin ja Charlotta Wilhelmina Ekbergin perheeseen Helsingissä 9.1.1888 ja valmistui Helsingin ruotsalaisesta normaalilyseosta ylioppilaaksi 1907. Oli uimari ja Helsingin IFK:n rahastonhoitaja. Meni Kazanin sotaopistoon syyskuussa 1914, valmistui vänrikiksi toukokuussa 1915 ja komennettiin Insariin 167. reservipataljoonaan. Siirtyi rintamalle 157. Imeretian rykmenttiin elokuussa 1915. Soti Väinäjoen ja Romanian rintamalla, yleni luutnantiksi marraskuussa 1916 ja alikapteeniksi maaliskuussa 1917. Haavoittui kesällä 1917. Siirtyi 2. Suomen rajavartiorykmenttiin lokakuussa 1917 ja ryhtyi kohta tämän jälkeen Terijoen poliisimestariksi. Perusti Antreassa suojeluskuntaa helmikuussa 1918. Jäi kiinni Viipurissa 5.3., ja punapäällikkö Kaljunen teloitetti Terijoella 13.3.1918. RG VIA F.409 p/s 96-726 (palveluluettelo), F.4902 O.1 D.14 L.314 ja 318 (Yhtyneen Suomen rajavartioidivisioonan henkilöstökirjeenvaihtoa), Tširkuljary Glavnogo Štaba 1915: 1191, HB 14.10.1914, RI 23.10.1916, 13.5.1917, Prikaz po 2-mu Finljandskomu Pogranitšnomu pehotnomu polku 18.11.1917, Boström 1927: 8, Svenska normallyceum 1974: 158.

AHLBÄCK, Christian Edvard (Eduard Gabrielevitš) syntyi Gabrielin (joka lienee ollut Pietarsaaren kappalainen) ja Margareta Katarina Strömladin perheeseen ilmeisesti Vaasan Mustasaaren Sepänkylässä 1821 ja oli kauppakirjanpitäjä. Liittyi nuoremmaksi aliupseeriksi Krenatöörin tarkka-ampujapataljoonaan 1849 ja erosi 1853. Liittyi aliupseeriksi pataljoonan reservipuolipataljoonaan Krimin sodan sytyttyä huhtikuussa 1854, yleni vanhemmaksi aliupseeriksi ja siirtyi varsinaiseen pataljoonaan joulukuussa 1854. Kävi vielä uudestaan reservipuolipataljoonassa. Yleni vänrikiksi siirtyen Suomen linjapataljoona No. 5:een heinäkuussa 1856. Siirtyi uuteen No. 2:een 1857 ja erosi kotisystä aliluutnanttina samana vuonna. Esiintyy kuolinpesänjaossa Helsingissä 1874. Oli Uudenmaan lääninkanslisti ja erosi 1878.

RI 26.6.1856, 23.5.1857, 1.8.1857, SVL 22.12.1874, 20.6.1878, RG VIA palveluluettelo, Wirilander 1985: 146, 147, 157, www.familysearch.org

AHLEN (Alen), Georg Wilhelm syntyi lukkari Carl Fredrikin ja Lovisa Gustava Costianin perheeseen Pielavedellä 4.10.1845, valmistui ylioppilaaksi Kuopion kymnaasista 1866 ja meni Helsingin yliopistoon samana vuonna. Valmistui opettajaksi 1870 ja liittyi Venäjän armeijaan. Valmistui 2. Konstantinin sotaopistosta vänrikiksi 23. tykistöprikaatiin 1874 ja yleni aliluutnantiksi 1875, luutnantiksi 1878 ja alikapteeniksi 1880. Siirtyi Viaporin linnoitustykistöön 1881. Sai 3. luokan Stanislavin 1883. Siirtyi siviiliarvoihin kollegioasessoriksi ryhtyessään Suomen kenraalikuvernöörin kanslian registraattoriksi 1884. Kuoli Pielavedellä 27.6.1885.

Prikaz po voiskam FVO 6.11.1874, 9.1.1878, Prikaz po artillerii 4.11.1875, 31.12.1877, 24.12.1879, 29.1.1881, VP 30.10.1883, 2.7.1884, Wanne 1959: 39–40, www.helsinki.fi/ylloppilasmatrikkeli/1853-1899

AHLGREN, Karl August syntyi tupakkatyömiehen Johan Augustin ja Amanda Granbergin perheeseen Turussa 26.1.1869, kävi Turun suomalaista yksityislyseota 1881–1888, liittyi vapaaehtoisena aliupseeriksi 2. Turun tarkka-ampujapataljoonaan 1889 ja yleni suomalaisten joukkojen reservin vänrikiksi 1890. Komennettiin palvelukseen 6. Mikkelin pataljoonaan 1891 ja palasi reserviin 1894. Oli VR:n linjakirjanpitäjä ja nimitettiin Udelnajan asemapäälliköksi 1911. Sai 3. luokan Stanislavin 1916. Siirtyi Pietarin Suomen aseman asemapäällikön apulaiseksi toukokuussa 1917. Oli Terijoen asemapäällikkö 1919. Oli viimeksi Mustamäen asemapäällikkö ja kuoli aivohalvaukseen Halikossa 6.3.1928.

FMT 1890: 627, 1891: 128, 1894: 231, SVL 18.10.1911, 23.4.1916, 15.5.1917, Dagens Press 29.1.1919, US 9.3.1928, Castren 1997: 169.

AHLGREN, Paul Alexander (Pavel Emiljevits, Aleksandrovitš) syntyi nimismies Emil Eberhardin ja Matilda Gustafssonin perheeseen Helsingissä 11.5.1890, kävi seitsemän luokkaa Helsingin suomalaista reaalilyseota 1901–1909 ja poliisipäällikkökurssin. Oli etsivänä Tampereella 1912, piiritarkastajana sekä ylikonstaapelina 1912–1913 ja Helsingissä Keskuspoliisiaseman

hoitajana 1913–1916. Lähti Tverin ratsuväkiopistoon syksyllä 1915, mutta siirtyi Vladimirin sotaopistoon helmikuussa 1916. Valmistui vänrikiksi kesäkuussa 1916 ja palveli 8. reservirykmentissä. Toimitettiin hoitoon Roslaviin 4.3.1917 vl. Palveli 247. Mariupolin rykmentissä. Yleni Lounaisrintamalla aliluutnantiksi. Kävi suojeluskuntakurssin Hämeenlinnassa 1918 ja osallistui Viron vapaussotaan Pohjan Pojat -rykmentissä talvella 1919. Riehui Helsingissä päihtyneenä elokuussa 1919. Osallistui Venäjän sisällissotaan valkoisessa Luoteisarmeijassa 1919 ja yleni luutnantiksi sen Ruotsalaisessa valkoisessa legioonassa. Ryhtyi poliisikomisarioksi Valkeakoskelle 1921, Sääksmäen nimismieheksi 1927 ja Kajaanin poliisimestariksi 1929. Otti sukunimen Ahinkas 1935. Pidätettiin virasta kahdeksi kuukaudeksi tappelon takia 1937. Kuoli Kajaanissa 14.9.1943. RGVIA F. 409 p/s 307-346 (palvelusluettelo), HS 20.8.1919, Kainuun Sanomat 2.2.1935, Reservialiupeeerilehti 5/1937: 59, Suomen poliisipäällystö 1938: 6–7, Helsingin lyseo 1951: 167, gwar.mil.ru

AHLROTH, Gustaf Ferdinand syntyi kruununnimismies Gustafin ja Helena Sohrweiden perheeseen Raudussa 3.4.1819, meni Suomen kadettikouluun 1831 ja valmistui vänrikiksi Kenttämarsalkka Kutuzovin jääkäirykmenttiin 1840. Yleni aliluutnantiksi 1841 ja luutnantiksi 1845. Erosi kotisystä alikapteenina 1848. Palasi palvelukseen aliratsumestariksi Vähän-Venäjän kasakkarykmenttiin Krimin sodan aikana 1855. Erosi sodan jälkeen 1856 ja asettui Puolaan. RI 27.7.1840, 30.4.1841, 22.4.1845, VP 8.3.1848, Schulman – Nordenstreng 1912: 83 (SKK 273), www.familysearch.org

AHNGER, Alexander (Anger, Aleksandr Oskarovitš) syntyi eversti Oskar Alfredin ja Alexandra Koberweinin perheeseen Kuopiossa 12.7.1864, meni Pietariin kadettikouluun 1875, siirtyi 1. Paavalin sotaopistoon 1884 ja valmistui aliluutnantiksi 12. tarkka-ampujapataljoonaan 1886. Yleni luutnantiksi 1887 ja siirtyi aliluutnantiksi Henkikaartin krenatöörirykmenttiin 1889. Yleni luutnantiksi 1890. Siirtyi kaartinjalkaväen reserviin Jaroslavl'n kuvernementin Myškinin kihlakuntaan 1891. Oli siellä zemstvon aluepäällikkönä ja sai valtioneuvoksen arvon. Kuoli Venäjällä 10./23.3.1909. RI 12.8.1886, 27.8.1889, FMT 1890: 514, 1891: 378, VP 9.6.1891, Wiborgs Nyheter 14.4.1909, RGVIA F.400 arkistokortti, Bergholm 1901: 17, www.familysearch.org, yar-archives.ru

AHNGER, Oskar Alfred (Anger, Oskar Alfredovitš) syntyi tuomari Erik Adolfin ja Ulrika Maria von Fieandtin perheeseen Rautalammen Sahalassa 18.12.1822. Liittyi aliupseeriksi Henkikaartin suomalaisen tarkka-ampujapataljoonaan 1839, erosi 1841, liittyi aliupseeriksi Suomen linjapataljoona No. 5:een 1842 ja yleni vänrikiksi siirtyen Suomen linjapataljoona No. 8:aan 1845. Sai neljä viikkoa lomaa Iisalmeen 1846. Yleni aliluutnantiksi 1848 ja siirtyi Preussin kuninkaan krenatöörirykmenttiin 1849. Osallistui Unkarin kapinan kukistamiseen toukokuusta syyskuuhun 1849. Yleni luutnantiksi 1850 ja komennettiin 2. kadettikouluun 1852. Yleni alikapteeniksi 1853 ja siirtyi luutnantiksi siihen kouluun samana vuonna. Siirtyi 4. Kuopion suomalaiseen tarkka-ampujapataljoonaan 2. komppanian päälliköksi joulukuussa 1854. Siirtyi 4. komppanian päälliköksi 1855, sai keisarin suosion taistelusta Haminan luona syyskuussa 1855 ja yleni kapteeniksi 1858. Kävi Upseerin tarkka-ampujakoulun 1860–1861, sai 3. luokan Stanislavin 1862 ja yleni majuriksi 1863. Siirtyi 3. komppanian päälliköksi 1864, oli 9. Viipurin suomalaisen tarkka-ampujapataljoonan väliaikainen komentaja 1865 ja palasi sitten komppaniaansa. Siirtyi pataljoonan hajotuksessa 106. Ufan rykmenttiin 1868 ja jalkaväen kirjoihin. Nimitettiin Viipurin poliisimestariksi ja yleni ansioista everstiluutnantiksi samana vuonna. Sai 5000 markan palkkion 1870, 4. luokan Vladimirin rusetilla 1871 ja briljanttisormuksen rahanväärentäjä Kristinitšin kiinniotosta saman vuonna. Sai 2. luokan Stanislavin 1875 ja yleni ansioista everstiksi huhtikuussa 1878. Erosi kotisystä 1890 ja kuoli Helsingissä 14.10.1894.

RI 22.3.1845, VP 8.6.1848, RI 31.3.1849, 15.2.1850, 24.2.1853, VP 9.7.1853, RI 5.12.1854, 25.8.1855, 14.8.1858, 29.6.1868, 3.8.1868, 12.10.1868, 18.1.1890, Prikaz po voiskam v Finljandii 30.10.1846, 2.2.1862, Prikaz po voiskam FVO 3.5.1878, RGVIA F.400 arkistokortti, SMY laatikko 42, KA, Bergholm 1901: 17, Wirilander 1985: 187, 188, 190, 221, Erik-Amburger-Datenbank, www.familysearch.org, digi.narc.fi (ansioluettelokokoelma)

AHONEN, Antti Juho tai Anders Johaninpoika (Andrei Andrejevitš) syntyi armeijan soittoväpeli Andersin ja Vilhelmina Siljanderin perheeseen Viaporissa tai Lappeenrannassa 19.11.1865, valmistui ylioppilaaksi Helsingin suomalaisesta alkeisopistosta 1884 ja liittyi vapaaehtoisena aliupseeriksi Henkikaartin 3. suomalaiseen tarkka-ampujapataljoonaan. Kävi Suomen kadettikoulun erikoisluokat, joilta valmistui aliluutnantiksi 5. Kuopion tarkka-ampujapataljoonaan 1888. Oli komennuksella 19. Kostroman rykmentissä 1888–1891. Kuoli Kuopiossa 5.3.1892.

RI 10.8.1888, FMT 1888: 14, 1892: 280, Turun Lehti 8.3.1892, Wasastjerna 1901: II, RGVIA F.400 arkistokortti, Castren 2003: 10, www.familysearch.org

AHONEN, August Wilhelm (Afonen, Avgust Andrejevitš) syntyi aliupseerin, kapellimestari Andersin ja Vilhelmina Siljanderin perheeseen Tampereella tai Helsingissä 10.6.1870, valmistui ylioppilaaksi Kuopion lyseosta 1890 ja opiskeli Helsingin yliopistossa. Liittyi vapaaehtoisena aliupseeriksi Henkikaartin 3. suomalaiseen tarkka-ampujapataljoonaan ja valmistui Suomen kadettikoulun erityisluokilta aliluutnantiksi 6. Mikkelin tarkka-ampujapataljoonaan 1895. Oli komennuksella 20. tarkka-ampujarykmentissä 1895–1898. Sai puoli vuotta sairaslomaa 1899. Yleni luutnantiksi 1900 ja sai kolme kuukautta sairaslomaa 1901. Joutui lakkautuspalkalle suomalaisten joukkojen hajotuksessa 1902 ja opetti venäjää kouluissa. Kuoli Mikkelissä 2.12.1906.

FMT 1895: 533, 1896: 78, 1900: 185, 294, 1901: 377, VP 28.1.1902, Wasastjerna 1897: 82–83, 1901: 75, RGVIA palvelusluettelo 1901, RGVIA F.400 arkistokortti, Castren 2003: 10, www.helsinki.fi/ylloppilasmatrikkeli 1853–1899

AHONEN, Kaarle Vihtori (Karl Viktor Andrejevitš) syntyi armeijan kapellimestari Andersin ja Vilhelmina Siljanderin perheeseen Tampereella tai Helsingissä 10.1.1873, valmistui ylioppilaaksi Kuopion lyseosta 1891 ja opiskeli Helsingin yliopistossa. Liittyi vapaaehtoisena aliupseeriksi 5. Kuopion tarkka-ampujapataljoonaan ja suoritti upseeritutkinnon Suomen kadettikoulussa 1895. Siirtyi aliluutnanttina 6. Mikkelin pataljoonaan ja oli komennuksella 1. tarkka-ampujarykmentissä

1895–1898. Yleni luutnantiksi 1900. Joutui lakkautuspalkalle suomalaisten joukkojen hajotuksessa 1902 ja oli rautatiekirjuriina Mikkeliissä. Kuoli siellä keuhkotautiin 10.8.1904.

FMT 1895: 533, 1896: 78, 1900: 294, Wasastjerna 1897: 83, 1901: 75, VP 19.4.1902, RGVIA palvelusluettelo 1901, RGVIA F.400 arkistokortti, Kuopion lyseo 1922: matrikkeliosan 4, Castren 2003: 10, www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli 1853–1899

AHRENBURG, Carl Gaston (Arenberg, Gaston Jakovlevi) syntyi yliarkkitehti Jakobin ja ruotsalaisen maalari Fredrika Vidolfa Karolina von Engeströmin perheeseen Helsingissä 15.1.1878, meni Suomen kadettikouluun 1893 ja valmistui kornetiksi Suomalaiseen rakuunarykmenttiin 1900. Komennettiin kolmeksi vuodeksi 39. Narvan rakuunarykmenttiin 1901, mutta joutui lakkautuspalkalle suomalaisten joukkojen hajotuksessa 1902. Meni töihin Nobel-yhtiön tavaravalvojaksi Volgan alueelle ja siirtyi Suomen teollisuuskonttoriin Pietariin 1903. Muutti Jaalaan Verlan puuhiomon ja paperitehtaan kasööriksi 1904 ja ryhtyi Mikkelin poliisimestariksi 1906. Palasi siksi armeijan kirjoihin luutnantiksi 1907 ja yleni aliratsumestariksi 1909. Opetti samalla Mikkelin ruotsalaisessa yhteiskoulussa. Erosi poliisimestarin virasta ja armeijasta 1911, oli vankeinhoitohallituksen ylimääräinen virkamies ja Helsingin kuritushuoneen johtaja. Siirtyi Hietaniemen tapettitehtaalte 1912 ja oli Maanviljelijöiden maitokeskuksen johtaja 1914–1917. Liittyi aktivistien Sotilaskomiteaan 1915 ja haki yhteyksiä Saksan päämajaan keväällä 1917. Johti Saksanniemen ratsupoliisikuntaa, jonka punaiset hajottivat suurlakon aikaan, muodosti sen Lappajärvellä uudelleen Järjestyslipustoksi ja osallistui Lapuan sekä Seinäjoen venäläisten aseistariisuntaan. Oli ratsumestarinä Seinäjoen komendantti ja liittyi virallisesti majuriksi valkoarmeijaan helmikuun 1918 puolivälissä. Siirtyi Uudenmaan rakuunarykmentin komentajaksi helmikuussa 1918. Taisteli Länkipohjassa, Kuhmalahdella, Lempäälässä, Toijalassa ja Hämeenlinnassa, sai Kuhmalahdesta IV luokan Vapaudenristin huhtikuussa sekä yleni sota-ansioista everstiluutnantiksi toukokuussa. Nimitettiin senaatin sota-asiaiden toimituskunnan remonttitalituksen päälliköksi heinäkuussa 1918, valtion telokan ja mekaanisen työpajan johtajaksi samana vuonna ja sotaministeriön yleisen osaston päälliköksi huhtikuussa 1919. Yleni ansioista everstiksi elokuussa 1919. Siirtyi Suomen sotilasasiainmieheksi Varsovaan kesäkuussa 1920. Kuoli sydänhalvaukseen Helsingissä 3.5.1921.

FMT 1900: 411, 1901: 717, VP 24.1.1902, RGVIA F.400 arkistokortti, YP 15.2.1918, 12.4.1918, 10.5.1918, 16.7.1918, VHSK 9.4.1919, TPSK 12.8.1919, 18.5.1920, 10.5.1921, upseerikortti, KA, Schulman – Nordenstreng 1912: 512 (SKK 1444), Wiskman 1918: 14, Nordenstreng 1922: 107–108, FKK elever och tjänstemän 1961: 86.

ALFTHAN, Alexander Alfred (Aleksandr Alfred Aleksejevitš) syntyi kenraaliluutnantti Alexisin ja Sofie Charlotta Emilie Thesleffin perheeseen venäläisessä järjestelmässä Viipurin läänin aateliin Tverin kuvernementin Bežetskissä 22.1.1858, meni Suomen kadettikouluun 1872 ja siirtyi Nikolain ratsuväkiopistoon 1878. Valmistui kornetiksi Henkikaartin keisarin kyrassieerirykmenttiin 1880 ja yleni luutnantiksi 1883 sekä aliratsumestariksi 1887. Siirtyi kaartinratsuväen reserviin Pietarin kihlakuntaan samana vuonna. Palasi ratsuväen ratsumestariksi pääesikunnan osastopäällikön apulaiseksi 1889. Sai 3. luokan Stanislavin 1892. Oli väliaikainen toimistopäällikkö ja yleni ansioista everstiluutnantiksi 1895. Kuoli Pietarissa 22.2.1897 (tai kaiketi aiemmin, sillä menehtymisestä maininta päiväkäskyssä juuri 10./22.2.).

RI 9.8.1880, VP 12.8.1883, RI 5.4.1887, 17.5.1887, 9.5.1889, FMT 1892: 519, 1895: 252, 1897: 244, RGVIA F.400 arkistokortti, Bergholm 1901: 38, Schulman – Nordenstreng 1912: 386 (SKK 1056), Lindh 1941: 49

ALFTHAN, Alexis (Alftan 1, Aleksei Karlovitš) syntyi venäläisessä järjestelmässä Moskovan kuvernementin aateliin merkityn everstin, todellisen valtioneuvos Karl Wilhelmin ja Katarina Nabelin perheeseen Sleesiassa 3.1.1814. Meni alkeiskouluun Viipurissa 1828 ja Suomen kadettikouluun 1831. Valmistui kornetiksi Pietarin ulaanirykmenttiin 1836 ja yleni luutnantiksi 1838. Siirtyi Henkikaartin ulaaneihin 1841 ja Henkikaartin ratsukrenatööreihin 1843. Osallistui sotaan Kaukasiassa 1844, taisteli Paraulin kukkulalla 3.6.1844 ja Gillissä sekä valtasi Dargon linnoitusta. Sai sota-ansioista 4. luokan Annan urheudesta ja 3. luokan Stanislavin sekä yleni sota-ansioista alikapteeniksi 1844. Siirtyi Žytomyrin rykmenttiin samana vuonna ja takaisin kaartin ratsukrenatööreihin komennettuna Kaartin alivälikki- ja junkkarikouluun 1845. Nimitettiin sen eskadroonapäälliköksi 1846 ja yleni kapteeniksi 1847. Sai 3. luokan Annan 1851. Yleni everstiksi jättäen koulun ja siirtyen Württembergin prinssi Friedrichin ulaanirykmenttiin 1852. Komennettiin Malliratsuväkirykmenttiin 1853 ja sai 2. luokan Stanislavin 1857. Friedrichin ulaaneista tuli Jaaman ulaanirykmentti, mies nimitettiin rykmentin komentajaksi 1858 ja sai 2. luokan Annan kruunulla 1863. Yleni ansioista kenraalimajuriksi 1866 ja komensi 6. reserviratsuväkiprikaatia. Sai 1. luokan Annan 1872, kaksi kuukautta lomaa Saksaan, Itävaltaan, Sveitsiin ja Italiaan 1873 sekä 2. luokan Vladimirin 1875. Yleni ansioista kenraaliluutnantiksi huhtikuussa 1878, jätti tehtävän siirtyen ratsuväen kirjoihin 1879 ja siirtyi ratsuväen reservijoukkoihin 1881. Erosi kotisivistä samana vuonna, piti tilaa Katerynoslavin kuvernementin Annivkassa ja kuoli siellä 8.12.1885.

RI 7.8.1836, 1.6.1838, 6.10.1844, 27.3.1847, 11.2.1851, 9.12.1852, 3.12.1857, 30.11.1858, 23.11.1863, 7.2.1866, 26.8.1872, 30.8.1875, 16.4.1878, 9.10.1879, 31.3.1881, 24.4.1881, Spisok generalam 1880: 435, Bergholm 1901: 38, Schulman – Nordenstreng 1912: 74 (SKK 241), Lindh 1941: 48, Volkov 2010 I: 53.

ALFTHAN, Anton Reinhold von (Anton Georgijevitš) syntyi senaattorin, kenraaliluutnantti Georgin ja Ebba Matilda Geschwendtin perheeseen Pietarissa 5.1.1858, aateloitiin Suomessa isänsä mukana 1866, paroni. Meni Suomen kadettikouluun 1870 ja siirtyi Pääsikouluun 1874. Valmistui aliluutnantiksi 3. kaartin- ja krenatöörityökistöprikaatiin kesäkuussa 1877 ja komennettiin Henkikaartin 1. tykistöprikaatiin. Osallistui Turkin-sotaan 1877–1878 ja sai Balkanin vuorten ylityksestä 19.12.1877 vl 4. luokan Annan urheudesta 1879 sekä Filippopolin taisteluista 3.–5.1.1878 vl 3. luokan Stanislavin miekoin ja rusetilla 1879. Siirtyi vänrikiksi Henkikaartin 1. tykistöprikaatiin toukokuussa 1878, komennettiin paikallisasestarojen tarkastajan hallintoon ja nimitettiin Suomen kenraalikuvernöörin adjutantiksi 1881. Yleni aliluutnantiksi 1882, luutnantiksi 1883, siirtyi siviiliarvoihin kollegiasessoriksi 1886, oli kenraalikuvernöörin kanslian kääntäjä ja yleni hovineuvokseksi 1891. Perusti viran ohella Granit-yhtiön Hangossa 1886 ja oli sen hallituksen puheenjohtaja 1894 asti. Ryhtyi samalla venä-

läisen henkivakuutusyhtiön edustajaksi Suomessa 1892 ja erosi kääntäjänvirasta 1894. Erosi sittemmin vakuutusyhtiöstäkin, osti Juankosken tehtaan ja myi sen 1911. Perusti puunjalostustehtaan Pietarin Viipurinpuolelle ja piti sitä vallankumoukseen asti. Valittiin Venäjällä toimineiden suomalaisten keskuskomitean puheenjohtajaksi Tarton rauhan jälkeen 1921. Perusti konsessiosopimuksen pohjalta paperitehtaan Venäjälle 1924, mutta se paloi joulukuun 1925 alussa. Kuoli Helsingissä 25.12.1925.

Prikaz po artillerii 21.6.1877, 13.11.1881, VP 28.3.1882, RI 7.5.1878, 9.1.1879, 18.1.1879, 16.7.1886, FMT 1881: 357, 1882: 206, RGVIA F.400 arkistokortti, Schulman – Nordenstreng 1912: 375 (SKK 1027), Nordenstreng 1922: 38, HS 29.12.1925, Lindh 1941: 98, Åkerman 1941: 103, Carpelan 1942: 7.

ALFTHAN, Apollon syntyi everstin, todellisen valtioneuvos Karl Wilhelmin ja Katarina Nabelin perheeseen Jurbarkasissa 2.4.1816, meni Suomen kadettikouluun 1829, erosi 1835 ja liittyi junkkariksi Pietarin alaanirykmenttiin. Yleni kornetiksi 1837 ja luutnantiksi 1838. Siirtyi Henkikaartin ratsukrenatööriyrykmenttiin 1843. Matrikkelen mukaan osallistui sotaretkien Kaukasian vuoristolaisia vastaan ja yleni ansioista aliratsumestariksi 1844 (kuten veljensä Alexis), mutta virallisen tiedon mukaan oli luutnantti vielä erotessaan kotisystä 1844. Asui Miehikkälässä ja perusti Kalliokosken lasitehtaan 1861, mutta teki konkurssin 1867. Kuoli Vaasassa 2.2.1886.

RI 1.6.1838, 2.12.1844, Bergholm 1901: 39, Schulman – Nordenstreng 1912: 66–67 (SKK 212), Lindh 1941: 53, Åkerman 1941: 34.

ALFTHAN, Artur syntyi tilallinen Fredrikin ja Matilda Dorotea Roseniuksen perheeseen Virolahden Ala-Urpalassa 16.4.1853, meni Suomen kadettikouluun 1865 ja valmistui vänrikiksi 1. ratsutykistöprikaatiin 1874. Siirtyi 1. ratsutykistöpatteriin 1875, 3. reserviratsupatteriin 1877 ja 7. reserviratsutykistöprikaatiin 1878. Palasi 3. reserviratsupatteriin ja yleni ansioista aliluutnantiksi 1879. Komennettiin Mallipatterin kantajoukkoon samana vuonna, yleni luutnantiksi 1880, siirtyi 1. ratsupatteriin samana vuonna ja alikapteeniksi 6. Mikkelin tarkka-ampujapataljoonaan 1881. Sai 3. luokan Stanislavin 1884 ja yleni kapteeniksi 1887. Kuoli Mikkelissä 18.1.1889.

Prikaz po artillerii 14.8.1874, 26.11.1875, 7.10.1877, 17.11.1878, 3.1.1879, 14.5.1881, FMT 1884: 225, RI 19.12.1880, 27.3.1887, 31.1.1889, Bergholm 1901: 36–37, Schulman – Nordenstreng 1912: 335 (SKK 913), Lindh 1941: 36.

ALFTHAN, Edvard Wilhelm (Alftan, Eduard Aleksejevitš) syntyi kenraaliluutnantti Alexisin ja Sofie Charlotta Emilie Thesleffin perheeseen Venäjän aateliin Tverin kuvernementin Bežetskissä 3.7.1864. Kävi Helsingin ruotsalaista lyseota 1878–1882, liittyi 1. Moskovan henkirakuunarykmenttiin, komennettiin Tverin ratsuväen junkkariopistoon ja valmistui lippujunkkariksi 1889. Yleni kornetiksi siirtyen ratsuväen reserviin Tverin kihlakuntaan 1890. Piti tilaa Venäjällä. Siirtyi reservistä nostoväkeen 1909. Toimi Venäjällä verohallinnon palveluksessa Tverin kuvernementin Vesjegonskissa ja mobilisoitiin zaurjad-kapteeniksi 120. Tverin nostoväkidrusinaan maailmansodan sytyttyä. Sai 3. luokan Stanislavin syyskuussa 1915. Palveli myös Jaroslavlän drusinassa ja yleni luutnantiksi työprikaatissa maaliskuussa 1917. Kuoli Venäjällä 11.1.1925.

Tsirkuljar Glavnogo štaba 17.11.1889, RI 1.3.1890, FMT 1890: 306, 9.10.1909, 12.9.1915, 10.6.1917, Bergholm 1901: 38, Svenska lyceum i Helsingfors 1960: 327, www.pp.htv.fi, gwar.mil.ru

ALFTHAN, Ernst Apollon (Alftan, Ernst Apollonovitš) syntyi tehtailijan ja tilallisen, alikapteeni Apollonin ja Julia Alftanin perheeseen Virolahdella 16.8.1852, meni Suomen kadettikouluun 1865 ja valmistui vänrikiksi 2. krenatööriyrykistöprikaatiin 1875. Yleni aliluutnantiksi 1876, osallistui Turkin-sotaan 1877–1878 ja ansioitui Vidin-joen sillan tykistötaistelussa, Opanetsin luona 8.12.1877 ul sekä Plevnin luona 10.12. ul, josta sai 4. luokan Annan urheudesta elokuussa 1878. Yleni luutnantiksi 1878 ja siirtyi 23. tykistöprikaatiin 1879. Siirtyi alikapteeniksi 3. Vaasan tarkka-ampujapataljoonaan 1881, sai 3. luokan Stanislavin 1884, yleni kapteeniksi 1886 ja sai 3. luokan Annan 1891. Kävi Upseerien tarkka-ampujakoulun 1894, sai 2. luokan Stanislavin 1895 ja yleni everstiluutnantiksi siirtyen 4. Oulun tarkka-ampujapataljoonaan 1898. Nimitettiin sen pataljoonan reservipiiriin esiuupseeriksi 1901 ja sai 2. luokan Annan sekä 4. luokan Vladimirin rusetilla 25 vuodesta upseerina samana vuonna. Joutui lakkautuspalkalle suomalaisten joukkojen hajotuksessa 1902 ja opetti sitten venäjää Vaasan alkeisopistossa. Hoiti lisäksi kaupungin virkoja. Nimitettiin Suomi-vakuutusyhtiön varajohtajaksi 1910. Erosi 1917. Liittyi Suomen armeijan reserviin, muttei palvellut käytännössä ja erosi everstinä tammikuussa 1919. Kuoli Helsingissä 30.4.1930. Prikaz po artillerii 9.8.1875, 16.12.1876, 20.12.1878, 14.5.1881, Prikaz po voiskam FVO 27.10.1879, RI 1.8.1878, 1.4.1886, FMT 1884: 373, 1891: 128, 1894: 116, 1895: 114, 1898: 297, 1901: 241, 529, 715, VP 30.1.1902, RGVIA F.400 arkistokortti, SS 1.2.1919, upseerikortti, KA, Bergholm 1901: 39, Schulman – Nordenstreng 1912: 336–337 (SKK 918), Nordenstreng 1922: 32, Lindh 1941: 58, Åkerman 1941: 94.

ALFTHAN, Georg (fon-Alftan, Georgi Antonovitš) syntyi kuvernementinsihteeri, kauppias Antonin ja Helena Schroederin perheeseen Viipurissa 26.10.1828. Meni Suomen kadettikouluun 1841 ja valmistui vänrikiksi Henkikaartin Pavlovskin rykmenttiin 1846. Yleni aliluutnantiksi 1848, kävi Sota-akatemiaa ja yleni valmistuessaan oppimienestyksestä luutnantiksi 1851. Siirtyi kaartinyleisikuntaan 1852, sai Ruotsin Mieken merkin 1853 ja yleni alikapteeniksi samana vuonna. Osallistui Krimin sotaan Suomen joukkojen komentajan palveluksessa helmikuusta 1854, oli Viaporissa sen pommituksen aikana elokuussa 1855 ja yleni siitä kapteeniksi lokakuussa 1855. Sijaisti Suomen joukkojen ylimajoitusmestaria viisi kuukautta talvella 1855–1856 ja sai siitä kenraalikuvernöörin kiitoksen maaliskuussa 1856. Sai neljä viikkoa lomaa Pietariin 1856. Johti Suomen kenttämittaustöitä 1856–1858, nimitettiin 1. kaartindivisioonan majoitusmestariksi 1857, siirtyi Erillisen kaartinarmeijakunnan esikunnan yleisikuntaosaston vanhimmaksi adjutantiksi samana vuonna ja sai 3. luokan Annan 1857 sekä Suomen kartan piirrosta 4. luokan Vladimirin 1858. Sai neljä kuukautta sairaslomaa Ruotsiin ja muihin Euroopan maihin 1858. Yleni ansioista everstiksi 1859 ja nimitettiin 3. kaartindivisioonan esikuntapäälliköksi 1860. Sai 2. luokan Stanislavin kruunulla 1861. Sai neljä kuukautta sairaslomaa Sodenin ja Kreuznachin kylpylöihin 1862. Nimitettiin Oulun läänin ku-

vernööriksi samana vuonna ja yleni ansioista kenraalimajuriksi 1863. Aateloitiin Suomessa 1866 ja sai 3. luokan Vladimirin 1868 sekä 1. luokan Stanislavin 1871. Siirtyi Uudenmaan läänin kuvernööriksi 1873, sai ruotsalaisen Miekan merkin samana vuonna, 1. luokan Annan 1874 ja tupakkarasian keisarin monogrammilla 1876, yleni ansioista kenraaliluutnantiksi 1879, sai tupakkarasian keisarin kuvalla ja timanteilla 1881 sekä nimitettiin toimen ohelle Helsingin joukkojen komentajaksi 1882. Sai 2. luokan Vladimirin 1883, Valkoisen kotkan 1885, paronin arvon Suomen aatelissa 1886 ja von-etuliitteen. Nimitettiin senaatin talousosaston sota-asiaiden toimituskunnan päälliköksi 1888 ja siirtyi maanviljelys- ja yleisten töiden toimituskunnan päälliköksi 1889. Sai tupakkarasian uudenkin keisarin kuvalla ja timantein 1891. Siirtyi kulkulaitostoimituskunnan päälliköksi 1892 ja kuului hallinnon uudistamista pohtineeseen Bungen komiteaan. Kuoli Helsingissä 4.2.1896.

RI 20.8.1846, 8.3.1851, 14.3.1852, VP 6.12.1853, RI 9.8.1855, 28.9.1855, 4.1.1857, 2.6.1857, 1.11.1857, 1.5.1858, 10.9.1859, 19.3.1860, 1.2.1861, VP 20.3.1862, 12.5.1862, RI 24.7.1863, 2.4.1871, 3.7.1873, 21.2.1879, VP 15.5.1883, RI 28.9.1888, VP 5.4.1896, Prikaz po voiskam, v Finljandii raspoložennym 28.2.1856, 11.12.1856, Spisok generalam 1880: 457, 1892: 119, Schulman – Nordenstreng 1912: 149–150 (SKK 468), Rauhala 1921: 297, 376, 437, Nordenstreng 1922: 11, Lindh 1941: 73–74, Carpelan 1942: 5–6, Volkov 2010 I: 53, digi.narc.fi (ansioluettelokokooma)

ALFTHAN, Georg Edvard von (Alftan, Georgi Eduardovitš) syntyi senaattorin, kenraaliluutnantti Georgin ja Ebba Matilda Geschwendtin perheeseen Helsingissä 17.6.1856, aateloitiin isänsä myötä Suomessa 1866, paroni. Meni Suomen kadettikouluun 1868, erosi 1873 ja liittyi aliupseeriksi 89. Vienen rykmenttiin. Komennettiin Helsingin jalkaväen junkkariopistoon 1874, yleni portupeiijunkkariksi 1875 ja siirtyi 90. Äänisen rykmenttiin, jossa yleni vänrikiksi samana vuonna ja aliluutnantiksi kesäkuussa 1877. Komennettiin johtamaan täydennyskomppania Henkikaartin 3. suomalaisen tarkka-ampujapataljoonaan Bulgariaan joulukuussa 1877 ja siirtyi vänrikiksi siihen pataljoonaan heinäkuussa 1878. Sai neljä kuukautta lomaa ulkomaille 1879. Siirtyi siviiliarvoihin kuvernementinsihteeriksi 1880 ja oli töissä Venäjän ulkoministeriössä matkustaa sen puolesta Yhdysvaltain halki. Palasi luutnantiksi 7. Hämeenlinnan tarkka-ampujapataljoonaan 1881 ja erosi kotisystä alikapteenina 1884. Matkusteli Amerikoissa ja Afrikassa sekä kirjoitti matkoistaan. Kuoli Artjärven Harjussa 23.3.1901.

Prikazanije po voiskam FVO 14.7.1875, RI 19.12.1875, 16.7.1878, Prikaz po voiskam FVO 22.6.1877, 14.6.1878, 8.8.1878, 31.12.1879, RI 5.4.1880, 19.7.1881, FMT 1884: 158, RGVA F.400 arkistokortti, Schulman – Nordenstreng 1912: 355 (SKK 967), Lindh 1941: 75, Carpelan 1942: 6, Halen 2017: 45.

ALFTHAN, Gustaf syntyi kauppias Antonin ja Helena Schröderin perheeseen Viipurissa 28.7.1840, meni Merikadettikouluun 1852 ja valmistui kokelaaksi 1855. Palveli Itämeren laivaston linjalaiva *Vladimirilla* ja höyryfregatti *Otvažnyillä*. Yleni aliluutnantiksi siirtyen 46. ekipaasiin 1858 ja samalla Kaspian laivueeseen. Palveli höyryvene *Tarkilla*. Siirtyi Itämeren laivastoon 1859 ja palveli linjalaiva *Orjolilla*. Sai puoli vuotta lomaa Venäjälle 1862 ja päättymättömän loman siirtyen laivaston kirjoihin samana vuonna. Erosi kotisystä luutnanttina 1872. Muutti Göteborgiin ja uskotaan pitäneen voimistelukoulua. Palasi palvelukseen aliluutnantiksi 1875, palveli Siperian laivueessa ja siirtyi Itämeren laivastoon 1876. Jäi eläkkeelle 1878. Kuoli Pietarissa saman vuoden lopulla, jolloin leski sai hautausavustusta.

RI 24.5.1858, Prikaz general-admirala 1.5.1862, 6.3.1876, VP 17.9.1862, 12.6.1872, 17.3.1875, 19.6.1878, Bergholm 1901: 40, Pikoff 1938: 25, Lindh 1941: 64.

ALFTHAN, Harry Uno (Alftan, Unoharri Ernstovitš) syntyi eversti Ernst Apollonin ja Ingeborg Maria Wolffin perheeseen Vaasassa 13.10.1884, meni Vaasan ruotsinkieliseen lyseoon 1895, siirtyi Suomen kadettikouluun 1900 ja Nikolain ratsuväkiopiston valmistavaan sisäoppilaitokseen 1902. Valmistui ylioppilaaksi Vaasan ruotsinkielisestä lyseosta 1904. Meni Nikolain ratsuväkiopistoon 1906 ja valmistui kornetiksi 6. Kljastitsyn husaarirykmenttiin 1908. Kävi Pietarissa Upseerien miekkailu- ja voimistelukoulun ja yleni luutnantiksi 1911. Johti rykmentin alipäällystökoulua ja oli komennuksella Darms-tadtissa sotaharjoituksia seuraamassa 1912. Osallistui maailmansotaan alusta loppuun 6. Kljastitsyn husaarirykmentissä. Sai 3. luokan Annan miekoin ja rusetilla helmikuun 1915 alkuun, 4. luokan Annan urheudesta sekä 3. luokan Stanislavin miekoin ja rusetilla huhtikuussa ja 4. luokan Vladimirin miekoin ja rusetilla kesäkuussa 1915. Haavoittui Liettuan Pokševnitšissa vasempaan käteen 15.7.1915, yleni aliratsumestariksi ja eskadroonanpäälliköksi marraskuussa 1915, sai 2. luokan Stanislavin miekoin syyskuussa 1916 ja yleni ratsumestariksi maaliskuussa 1917. Bolševikkien vallankaappauksen aikaan talvella 1917–1918 soti rykmenttinsä ukrainalaisten husaarien johdossa punaisia vastaan ja yleni everstiluutnantiksi helmikuussa 1918. Palasi Suomeen heinäkuussa ja liittyi majuriksi Suomen armeijaan elokuussa 1918. Kuului valtioneuvoston valtiorikosoihteuteen sotilasjäsenenä. Nimitettiin Hämeen ratsurykmentin komentajan apulaiseksi lokakuussa 1918. Palveli myös Karjalan ratsujääkärirykmentissä, nimitettiin Tankkirykmentin komentajaksi heinäkuussa 1919 ja yleni ansioista everstiluutnantiksi elokuussa. Sai Valkoisen ruusun II luokan komentajamerkin heinäkuussa 1919. Siirtyi Uudenmaan rakuunarykmentin apuślaiskomentajaksi 1921 ja Ratsuväkiprikaatin esikuntapäälliköksi 1927. Yleni everstiksi 1928 ja siirtyi Uudenmaan rakuunarykmentin komentajaksi. Talvisodan aikana komensi Uudenmaan rakuunarykmenttiä Karjalan kannaksella ja Ratsuväkiprikaattia Laatokan pohjoispuolella. Ansioitui Lemetin ”rykmentinmotin” ja ”kenraalimotin” purkamisissa sekä yleni kenraalimajuriksi. Nimitettiin Helsingin varuskunnan päälliköksi 1941. Kuului korkeimpaan oikeuteen sotilasjäsenenä 1941–1954. Erosi armeijasta 1946. Valittiin Kadettiklubin hallintoon. Kuoli Helsingissä 26.1.1955.

RI 16.6.1908, 17.9.1911, 24.1.1915, 1.4.1915, 7.6.1915, 24.5.1916, 3.9.1916, 24.2.1917, YP 5.8.1918, SAPP 1.10.1918, 14.7.1919, 16.2.1920, 18.10.1921, TPSK 12.8.1919, 15.9.1921, päällystökortti, kantakortti ja ansioluettelo, Ehrnroothin kokoelma Pk 2345/1, KA, Spisok 1909: 558, Schulman – Nordenstreng 1912: 545 (SKK 1587), Nordenstreng 1922: 133, Puolustusvoimiemme upseeristo 1929: 17, Lindh 1941: 59, Åkerman 1941: 196, FKK elever och tjänstemän 1961: 110–111, Kuka kukin oli 1961: 22, Vasa svenska lyceum 2003: 12.

ALFTHAN, Carl Johan Woldemar (Alftan, Vladimir Aleksejevitš) syntyi kenraaliluutnantti Alexisin ja Sofie Charlotta Emilie Thesleffin perheeseen Tverin kuvernementin Bežetskissä 17./29.4.1860, luterilainen. Meni Suomen kadettikouluun 1873,

Venäjän keisarikunnan asevoimien palveluksessa olleiden suomalaisupseerien matriikkelissa on lyhyt johdanto aiheeseen sekä henkilö- ja palvelustietoja 4000 upseerista. Matriikkeli on kirjailijan upseereista kertovan väitöskirjatyön oheisprojekti.